

XIX

Журнал Цивілізації Анахроністів
Тижневє видання №12 (12) 3.10.2016 - 8.10.2016

xix.olddance.org

Ваш «Бісквіт до Чаювання»

Імператор Австрії
Франц II, відтак I

Віденський портретист
Фрідріх фон Амерлінг

Повоєнний
«Концерт Європи»

Колісні пароплави:
Перші атлантичні
перегони

Захисник від тиранії
«Каїн» Байрона

Народний, іноземний
Придворний сарафан

Нове вбрання імператора

Яскр,
головний редактор

Редактори:

Вероніка,

Джулія,

Дизайн:

Яскр

Секретар:

Рія

Не встигли ми встановити певний формат виходу номера, як стало зрозуміло, що його доведеться змінити заради щотижневого випуску. Втім, великий обсяг та надбання минулого сезону лишається у вигляді спецвипусків із довгими статтями, оглядами та власними дослідженнями.

Дайджест, що зрозуміло з назви, яка походить від англійського слова to digest - поглинати, має бути саме таким, ужитим читачем разом із чаєм чи кавою, як бісквіт. Та лишати певний приємний присмак.

Втім, до теми їжі ми ще не дісталися в наших вже майже дворічних пошуках цікавинок XIX сторіччя (але читачі можуть замовити й такі теми, в нас в закармаках є історичні рецепти!) - тому лишаємося вірними таким основним рубрикам, як «Особистість» по понеділках, «Живопис» по вівторках, «Події та факти» по середах, «Пара та технології» по

четвергах, «Література» по п'ятницях, із невеличкими замінами близько за змістом, якщо на них знайдуться охочі автори. Також ми додаємо «Модну картинку» у суботу та «Танець тижня» у неділю.

До того ж, саме з неї, аби не починати читання з «важкого дня», відкриється наш наступний номер - за європейською звичкою рахувати неділю першою в тижні.

Звісно, постає питання: а чи не бачили вже всі це багато разів усюди? По-перше, маємо сподівання, що щось виявиться новим. По-друге, навіть бачене варто нагадати, хоча б для гарного настрою.

До того ж, деякі матеріали будуть зручно зібрані спеціально до балів.

Автором нарису для групи, статі для наших журналів та сайту може стати будь-хто, якщо матеріал відповідатиме нашим втаємниченим критеріям.

Пишіть нам!

xix@olddance.org

Франц Второй, Затем Первый

Яскр

#Empire

#XIX_personality

Франц II (нем. Franz II. Joseph Karl; 12 февраля 1768, Флоренция — 2 марта 1835, Вена) — король римский-германский, нем. römisch-deutscher König, с 1792 года, последний император Священной Римской империи с 7 июля 1792 по 6 августа 1806 года, первый император Австрии с 11 августа 1804 года до самой своей смерти. В качестве императора Австрии, короля Богемии и Венгрии правил под именем Франца I. Из династии Габсбургов.

В преддверии бала, посвященного его внуку Францу-Иосифу, будущему правителю Австрии и Венгрии, мы вспоминаем вклад этого императора в историю в виде ряда наиболее значимых фактов:

- Заблаговременно создал Австрийскую империю на руинах разрушенной Наполеоном империи Карла Великого еще в 1804 году;

- Отрекся через два года от прежней короны, когда мир осветило «солнце Аустерлица», тем самым сохранив Габсбургам значительную часть владений;

- Наполеона Бонапарта он считал выскочкой и ненавидел за революционные настроения;

- Старшая дочь Франца I, Мария-Луиза, стала женой «выскочки», и матерью ребенка от него;

- После поражения французов в Наполеоновских войнах, из опасений, что так называемого Орленка возведут на престол как Наполеона II, дедушка держал того под домашним арестом до смерти потомка от чахотки в юном возрасте;

- Вопреки тому, что ценил шпионаж и полицей-

ские методы Меттерниха во внутренней политике, создавал образ добродушного простецкого отца для своего народа;

- Своим преемником сделал второго ребенка, Фердинанда;

- Но Франц-Иосиф – сын его шестого ребенка, Франца-Карла.

Венский портретист Фридрих фон Амерлинг

Вероника

Сегодня мы кратко познакомим читателя с одним из наиболее авторитетных представителей жанра портрета в XIX веке.

Обучался Фридрих у разных мастеров и посещал многие академии, но больше всего на него повлияло творчество Томаса Лоуренса – известного портретиста эпохи Регентства. Некоторое время работал у Ораса Верне, французского художника и дипломата, повлиявшего на развитие ориентализма. С 1828 г. Амерлинг обосновался в Вене, где начал получать заказы от императорского дома, знати и бюргерства, и стал их любимым портретистом во времена венского бидермейера.

Полотна художника отличаются сочетанием

аккуратности и точности рисунка с богатым цветовым разнообразием, а у каждого портрета своя атмосфера – подходящая для сюжета. Некоторые перекликают картины Амерлинга с творчеством Энгра.

На счету художника более тысячи работ, за которые он был удостоен многочисленных наград, среди которых орден Железной короны (1879 г.),

в 1878 году Амерлингу было присвоено дворянский титул, среди его почитателей были многие известные литераторы и музыканты, в том числе и Ференц Лист. После смерти портретиста в 1887 г. было решено назвать одну из улиц Вены в его честь – Amerlingstrasse, а в 1902 г. был открыт памятник Амерлингу в Венском городском парке.

#1830

#XIX_art

Джули, графиня фон Война. 1832 г.

Портрет молодой женщины в восточном наряде. 1838 г.

Портрет императора Франца I. 1832 г.

Послевоенный «Концерт Европы»

Вероника

#Empire

#XIX_fact

Границы государств, установленные Венским конгрессом

«Концерт Европы» - концепция, возникшая вследствие Венского конгресса (1815 г.) Подразумевала, что границы государств, установленные этим конгрессом, нельзя изменять без согласия 8 стран, подписавших Окончательный акт Конгресса, – Австрии,

Великобритании, России, Пруссии, Франции, Испании, Португалии и Швеции.

Это был первый закрепленный договор о регулировании политического равновесия и поддержания режима безопасности среди стран Европы.

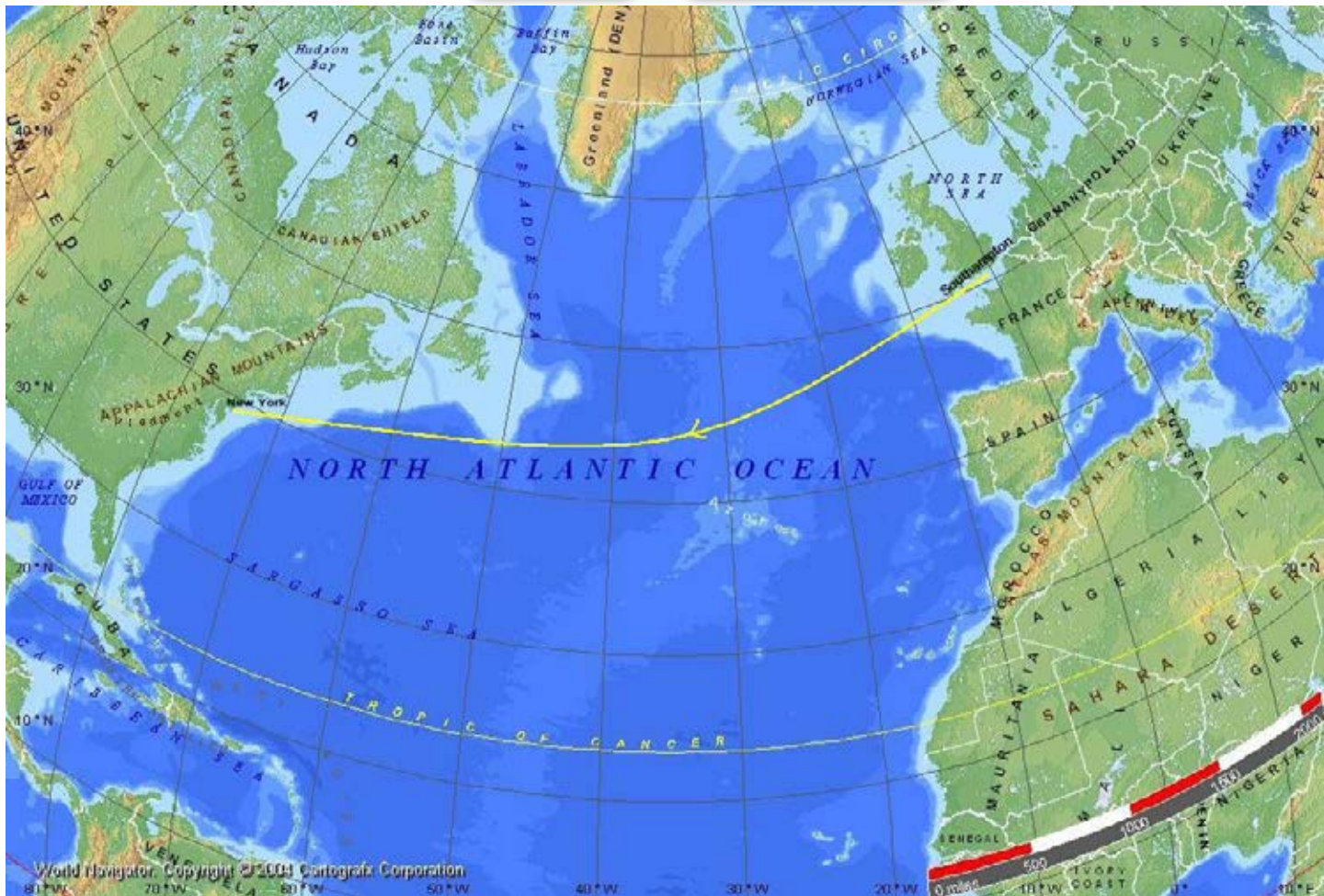
Соглашение было проработано и воплощено известным дипломатом, австрийским министром иностранных дел, князем Меттернихом, о котором мы напишем статью в рубрике «Личность» в ноябре.

Колісні пароплави: Перші атлантичні перелони

Яскр

#1830

#AgeOfSteam

Класичний трансатлантичний маршрут

Долю горезвісного «Титаніка» було вирішено, либонь, ще за вісімдесят років до його катастрофи, коли Великобританія вперше почала будувати кораблі, метою існування яких було перетнути Атлантичний океан.

Звісно ж, не обійшлося без одного з найзавзятіших парових магнатів того часу, Ізамбарда Кінгдом Брюнеля (Isambard Kingdom Brunel). Хоча його суперники вважали, що колісний пароплав SS «Great Western» (спущено на воду у 1837)

завеликий для подорожі взагалі, Брюнель, будучи інженером, вирахував, що корисне навантаження зростатиме у кубі відносно розмірів судна, а от супротив води лише в квадраті – тобто, на переміщення одиниці маси витратиться менше палива. Тому ризик був вартий витрат.

Втім, коли корабель вирушив у свій порт приписки, Брістоль, щоб звідти вирушити у «дівоче» плавання (в англійців прийнято вважати, що корабель – це леді), на борту спалах-

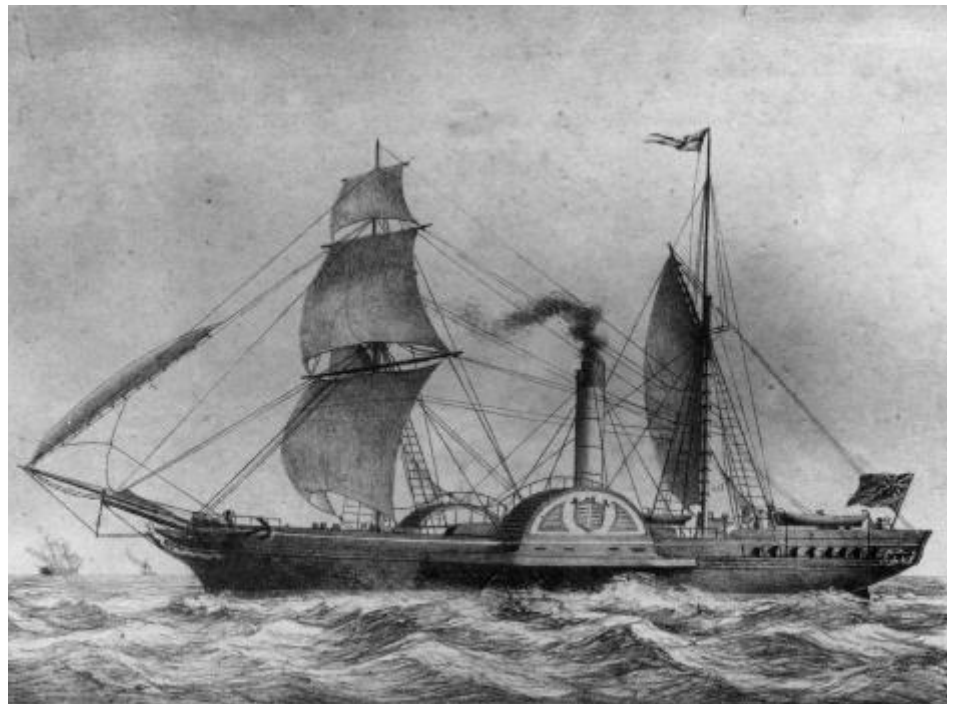
нула пожежа. Це змусило півсотні пасажирів скасувати бронювання. Тому, коли 8 квітня 1838 року SS «Great Western» попрямував до Нью-Йорку, він, перепошую, вона везла лише семеро мандрівників! Й це на борту найбільшого корабля на той день – 72 м завдовжки, 1360 тон витіснення води. Місць було всього 128, до речі.

Суперником виступав SS «Sirius» завдовжки 54 м, 710 тон. Задля перемоги, яку він здобув-таки на шляху до США, частину паса-

SS «*Great Western*», Джозеф Уолтер, 1844

жирського салону замінили на вугільні бункери, та на додачу спалили щоглу із реями та купу меблів. Треба визнати, пасажирів було перевезено на дев'яносто більше. Й «Блакитна стрічка» напрямку Британія-Америка перейшла до конкурентів Брюнеля... лише на день, бо навіть із форою у 4 дні, маючи середню швидкість 8,66 вузлів проти 8,03, найбільший корабель свого часу відібрав її, зберігши ще 203 тони вугілля. На зворотному шляху переможця було визначено безсумнівно, так само, як й при наступній мандрівці, й так далі, до 1840-41 років, коли «східну» та «західну» винагороди в SS «*Great Western*» позичили інші кораблі – проте, ненадовго.

SS «*Sirius*», 1837

Джерела:

[Wikipedia](#)

[Engineering Timelines](#)

[Speller Web](#)

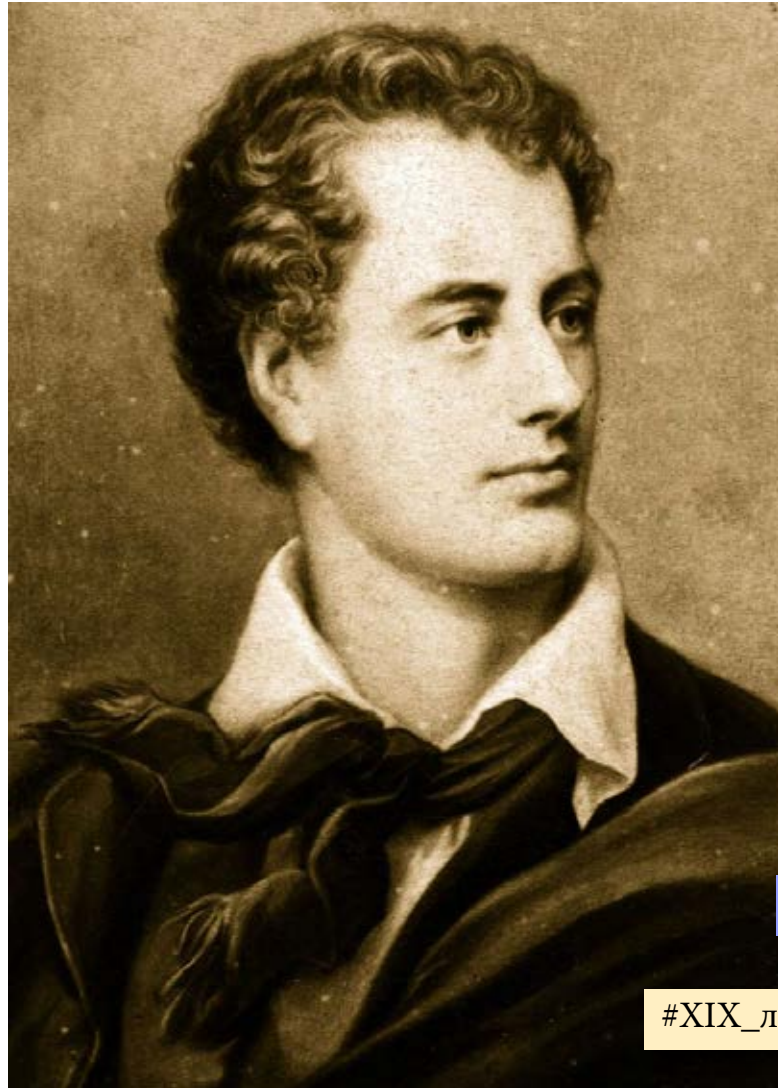
Захисник людства перед пиранією Бога «Каїн» Байрона

Тетяна Турчина

Часто цю містерію визначають як підсумок романтичних шукань Байрона. Оpubлікована після придушення національно-визвольного повстання в Італії, тематично вона продовжує роздуми попередніх «італійських трагедій» про життя народів Священного союзу. Автор переосмислює цю тему у біблійному ключі, створюючи монументально-величний образ Каїна. Убивця, що приніс до світу смерть, у строфах поета постає першим на землі бунтарем, – і це його ключова характеристика. Саме вбивство ніби вторинне, винесене за дужки, воно не має того смислового навантаження, яким його наділяє Біблія.

Цікаво, що до кінця твору ми не можемо напевне визначити, яким є Каїн – маємо саморефлексії, роздуми, вчинки, і лише

#1820

#XIX_література

на останніх сторінках приходить голос зі сторони – це ангел, що таврує братовбивцю: «Ти був з дитинства впертий і жорстокий, Як ґрунт, який повинен обробляти». Та чи був він таким насправді? «Я душею прагну Лише добра!» - каже він Люциферу. І це добро він несе через дію – хоче скинути жертвовники Єгови через співчуття до «безневинних агнів», до «бекання наляканих овець, Що тужать за ягнятами своїми, Які покійно вмерли під твоїм Ножем благочестивим».

Поступово складається переконання, що Каїн – добра людина, він любить землю, здатний на глибокі почуття: ніжне кохання до Ади, сестри і дружини, батьківська ласка до малого сина Еноха і доньки, братерська прив'язаність до Авеля. Він не скорився Люциферу, подібно Фаусту Гете, блукаючи світами у пошуках істини.

Виправдання Каїна закорінене у просвітницькій практиці XVIII ст. Це по-суті виправдання «природної» людини з її земним

ми прагненнями і земними правами. Така людина від природи благородна і прекрасна, вона не обтяжена упередженнями цивілізації, і може бути ще кращою, якщо стане вільною і щасливою.

У протистоянні братів втілюється конфлікт різних світоглядів: якщо Каїн втілює світлі пориви до свободи, то Авель – риси рабського смирення і боягузтва. Для Авеля «Бог дорожчий за життя», бо сам він «сумирний, лагідний покірний, як вівці стад, які він випасав». І влучаючи у брата голівешкою, схопленою з жертвника Каїн ніби захищає саме життя – захищає ще не принесених на жертвника ягнят, захищає ще ненароджене людство, що приречене стояти навколішках перед всесильним Богом. Але такий протест не має успіху – і на долю Каїна випадає вічне, скорботне і стоїчне терпіння.

Народный, иностранный – Гридворный сарафан

Владислава Визерская

#XIX_мода

#XX_мода

Укороченное форменное платье на этом портрете — дань младым летам модели; для взрослых барышень, конечно, такая длина подола была совершенно неприличной. Некоторым знатым девочкам звание фрейлины жаловали чуть ли не при рождении. Конечно, при дворе дети по-настоящему не служили, хотя костюм и бриллиантовый фрейлинский шифр с удовольствием примеряли. Это форменное платье, прозванное «офранцужен-

ный сарафан», оставалось обязательным при русском императорском дворе до самой революции. В целом оно сохранялось в неизменном виде, хотя силуэт его немного менялся — в зависимости от того, на каком месте было модно носить талию в очередную эпоху. А вот кокошник изменился сильнее: он стал низким и гладким, напоминая уже не настоящий русский убор, а *арселе* (головной убор в виде металлического каркаса) тюдоровской Англии.

Редакція шукає авторів!

Запрошуємо вивчати ХІХ століття і ділитися своїми знахідками!

Будемо раді вашим статтям і пропозиціям,
як на постійній основі, так і одноразовим.

Співпраця добровільна

Ad majorem XIXi Gloriam!

Пишіть нам!

xix@olddance.org

(це так само скринька для підписки)

Приєднуйтеся до спільноти!

Щотижневий дайджест мережєвих публікацій «ХІХ»

Київ-2016